

Hr Margus Tsahkna
Riigikogu Sotsiaalkomisjon
sotsiaalkomisjon@riigikogu.ee

Teie

Meie .04.2013 nr 3.1-3/1785

Seisukoht riiklike peretoetuste seaduse, sotsiaalhoolekande seaduse ning tööturuteenuste ja -toetuste seaduse muutmise seaduse muutmise seaduse eelnõu (399 SE) kohta

Vabariigi Valitsus, olles tutvunud Riigikogu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ning Riigikogu liikmete Rainer Vakra, Inara Luigase, Lembit Kaljuvee, Deniss Boroditši ja Kalle Laaneti 20. märtsil 2013 algatatud riiklike peretoetuste seaduse, sotsiaalhoolekande seaduse ning tööturuteenuste ja -toetuste seaduse muutmise seaduse muutmise seaduse eelnõuga (399 SE) ning Rahandusministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi arvamusega selle eelnõu kohta, otsustas oma 18. aprilli 2013 aasta istungil toetada eelnõu põhimõtet maksta vajaduspõhist peretoetust kõigile toimetulekutoetust saavatele lastega perekondadele, kuid mitte toetada eelnõu esitatud kujul.

Eelnõu koostamise eesmärgiks on laiendada vajaduspõhise peretoetuse saajate ringi peredega, kelle sissetulek ületab suhtelise vaesuse piiri, ent kellele pärast eluasemekulude tasumist jääb kätte summa, mis on allpool toimetulekupiiri. Teisisõnu on eelnõu eesmärgiks laiendada vajaduspõhise peretoetuse saajate ringi kõigile toimetulekutoetust saavatele lastega perekondadele.

Kuivõrd vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiir on tunduvalt suurem kui toimetulekupiir, siis üldiselt on toimetulekutoetust saavatel lastega peredel õigus saada ka vajaduspõhist peretoetust. Statistika näitab, et olukordi, kus lastega pere saab toimetulekutoetust, kuid ei ole õigustatud saada vajaduspõhist peretoetust, esineb vaid üksikutel juhtudel (2012. aastal 58 pere puhul, 2013. aasta kahel esimesel kuul 40 perekonna puhul). Samas tuleb arvestada, et ka nendel juhtudel on tegemist toimetulekutoetuse saajatega ning ka neid perekondi võiks riigi poolt täiendavalt toetada. Seega näeme vajadust muuta sotsiaalhoolekande seaduse viisil, mis tagaks täiendava sissetuleku ka nendele toimetulekutoetust saavatele lastega perekondadele, kes vajaduspõhist peretoetust ei saa.

Samas tuleb lahenduse leidmisel küsimusele, kuidas aidata perekondi, kelle sissetulek ületab vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri, kuid kellele jääb pärast eluasemekulude tasumist kätte summa, mis jääb allapoole toimetulekupiiri, arvestada ka kaasnevate kuludega (halduskoormus kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajatele, infotehnoloogiliste arendustega kaasnev kulu jmt).

Algatatud eelnõu osas saab välja tuua järgmised puudused:

- 1) Eelnõu kohaselt on vajaduspõhisele peretoetusele õigus perekonnal, kelle liikmete hulka kuulub vähemalt üks riiklike peretoetuste seaduse alusel lapsetoetust saav laps, kui perekonda kuuluvatele isikutele makstakse toimetulekutoetust. Eelnõu ja seletuskiri ei

täpsusta, millise kuu (kas jooksva kuu või eelmise kuu) toimetulekutoetuse määramine tuleks aluseks võtta vajaduspõhise peretoetuse saamisel.

- 2) Eelnõu kohaselt määrab valla- või linnavalitsus vajaduspõhise peretoetuse toimetulekutoetuse avalduse esitamise kuule järgnevas kuuks. Eelnõu ja seletuskiri ei põhjenda, miks on soovitud vajaduspõhine peretoetus määrata ainult üheks kuuks, mitte kolmeks avalduse esitamise kuule järgnevas kuuks.
- 3) Eelnõu on planeeritud jõustuma üldises korras 10.-ndal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist. Selline jõustumisaeg ei ole realistlik. Riigikogu võttis 12.12.2012 vastu riiklike peretoetuste seaduse, sotsiaalhoolekande seaduse ning tööturuteenuste ja -toetuste seaduse muutmise seaduse, mille kohaselt jõustuvad vajaduspõhiste peretoetuste menetlemisega seonduvad muudatused alates 01.06.2013. Vastavalt sellele tähtajale on planeeritud ka arendustööd sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris. Muudatus, mille kohaselt oleks õigus vajaduspõhist peretoetust saada kõigil toimetulekutoetuse saajatel, toob kaasa vajaduse uuteks arendustöödeks, mida ei ole ajaliselt ega ka finantsiliselt planeeritud. Seega ei ole võimalik teha sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris täiendavaid arendustöid selliselt, mis võimaldaks eelnõu jõustumist üldises korras. Arendustööde mahtu saab hinnata pärast toetuse määramise aluste täpsustamist. Erisuste sissetoomine (nt toetuse määramise perioodi osas) võib märgatavalt suurendada arendustööde maksumust, kusjuures arendustööde maksumus võib osutuda toetust saavate perede väikest arvu ning väljamakstavate toetuse summasid silmas pidades ebaproportsionaalselt suureks.
- 4) Eelnõu seletuskirja kohaselt tooks eelnõu seadusena jõustumine 2013. aasta kaasa 1350 euro suuruse täiendava kulu. Eelnõu seletuskirjas puudub detailne kulude arvestus ning seetõttu pole aru saada, kuidas on kujunenud 2013. aasta kulud. Seletuskirjas ei ole esitatud eelnõu jõustumisega kaasnevate kulude mõjuanalüüsi 2014. aasta riigieelarvele. Mõju 2013. aastale on liiga lühike periood otsuste tegemiseks. Pikemas perioodis võib ressursivajadus järsult kasvada.
- 5) Eelnõu seletuskirjas ei ole eelnõu rakendamiseks vajalike kulude katteallikaid märgitud. 2013. a. riigieelarve seaduses ja riigi eelarvestrateegias 2014-2017 ei ole lisavahenditega arvestatud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Taavi Rõivas

Minister

Sama: Riigikogu juhatus
riigikogu@riigikogu.ee

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Kaili Didrichson 626 9723
kaili.didrichson@sm.ee